

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Zuzany Bystřické a soudců JUDr. Faisala Husseiniho, Ph.D., a JUDr. Mariana Kokeše, Ph.D., ve věci

žalobce: **A. D.**
zastoupený advokátem Mgr. Tomášem Pfeiferem
sídlem Křenová 504/53, 602 00 Brno

proti
žalovanému: **velitel Vojenského útvaru 1970 Vyškov**
sídlem Víta Nejedlého 424/5, 682 01 Vyškov

o žalobě proti rozhodnutí velitele Vojenského zařízení 1970 Vyškov ze dne 15. 7. 2008, č. j. 1970-3/2008-1970,

takto:

- I. Žaloba se **zamítá**.
- II. Žalobce **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.
- III. Žalovanému **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Výše označeným rozhodnutím velitel Vojenského zařízení 1970 Vyškov (pozn.: „vojenské zařízení“ dále také jen jako „VZ“) zamítl odvolání žalobce a potvrdil rozhodnutí velitele

VZ 4680 Brno ze dne 19. 6. 2008, č. j. 4-14/2006/DP-4680, kterým byl žalobce uznán vinným ze spáchání kázeňského přestupku dle § 51 odst. 1 zákona č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání (dále jen „zákon o vojácích z povolání“), a byl mu uložen kázeňský trest snížení platu o 15 % na dobu 2 měsíců.

2. Na tomto místě soud poznamenává, že nástupcem VZ Vyškov 1970 se stal Vojenský útvar 1970 Vyškov (pozn.: „vojenský útvar“ dále také jen jako „VÚ“) a velitel tohoto vojenského útvaru nyní vystupuje jako odvolací orgán mj. i v kázeňských věcech (viz např. odpověď na dotaz soudu Krajskému vojenskému velitelství Brno ze dne 18. 2. 2021, č. j. MO 53328/2021-4680). Z toho důvodu soud jednal jako s žalovaným s velitelem VÚ 1970 Vyškov.
3. Dle napadeného rozhodnutí *služební* orgán (velitel VZ 1970 Vyškov) při uložení kázeňského trestu vycházel ze spolehlivě zjištěného skutkového stavu věci, tedy nejprve z výsledků šetření provedeného Oddělením obecné kriminality expozitury Vyškov Velitelství vojenské policie Olomouc (dále jen „Vojenská policie Olomouc“), kterým bylo zjištěno ze strany žalobce naplnění skutkové podstaty trestného činu neuposlechnutí rozkazu, a následně i z vlastního šetření provedeného v souladu s platnými právními předpisy a interními normativními akty, zejména se Základním řádem ozbrojených sil České republiky (dále jen „Zákl-1“). Šetřením byl zcela spolehlivě zjištěn a nesporně prokázán skutkový stav věci, tedy že 1) žalobce dne 12. 3. 2008 obdržel od nadřízeného ústní rozkaz, který mu byla v souladu s ustanovením čl. 64 a násl. Zákl-1 uložena určitá povinnost, a to řízení pořadového nácviku u OSTT Vyškov dne 14. 3. 2008; 2) v rozporu s čl. 68 Zákl-1 se žalobce domáhal písemného potvrzení vydaného rozkazu, ačkoliv se nejednalo o rozkaz, který by byl v rozporu s právními normami ani jeho splněním nehrozil vznik škody a žalobce na žádné takové skutečnosti nadřízeného po vydání rozkazu neupozornil; 3) žalobce vydaný rozkaz dne 14. 3. 2008 nesplnil, ačkoliv každý podřízený musí splnit vydaný rozkaz včas a jak nejlépe dovede a plně odpovídá za důsledky neuposlechnutí rozkazu.

II. Shrnutí argumentů obsažených v žalobě

4. Žalobce ve včas podané žalobě namítl, že žalovaný dostatečně nerefletoval skutečnosti, které sehrály v dotčeném skutkovém ději významnou roli. Těmito skutečnostmi je dle žalobce zejména fakt, že žalobci byl rozkaz dán dne 12. 3. 2008 v 15:30 hodin, tedy potom, kdy žalobce z důvodu vyhlášení bojové pohotovosti nastoupil do služby v 2:00 hodin. Z důvodu brzkého času příchodu na pracoviště nebyla žalobci poskytnuta přestávka mezi službami v délce alespoň 12 hodin. Velitel CSST Brno si této skutečnosti byl vědom, ovšem nijak ji nezohlednil při předávání rozkazu v 15:30 hodin, tedy v čase, kdy byl žalobce již přes třináct hodin ve službě bez dostatečné přestávky mezi službami.
5. Ze znění čl. 65 a 68 Zákl-1 vyplývá, že voják má právo za jistých okolností požadovat písemné vyhotovení vydaného rozkazu, když ústní rozkaz by měl být vydán pro opakující se běžnou činnost nebo úkoly jednoduché povahy. Žalobci ovšem nebylo jeho žádosti o vydání písemného potvrzení rozkazu ze strany Velitele CSST Brno vyhověno.
6. Z chování žalobce dne 12. 3. 2020 vyplývá, že žalobce po náročné službě zcela a správně nepochopil podstatu rozkazu Velitele CSST Brno, což bylo také způsobeno povahou úkonu, ke kterému měl být povinen, a který nespadal do jeho běžné pracovní činnosti. Žalobce je přesvědčen, že došlo k pochybení Velitele CSST Brno, když dotčený rozkaz mu

měl být předán písemně, neboť o to žalobce požádal, když předmětné pochybení vylučuje odpovědnost žalobce za neuposlechnutí rozkazu z důvodu, že tento mu nebyl ze strany Velitele CSST Brno řádným způsobem předán. Napadené rozhodnutí ovšem tuto skutečnost dostatečně nereflektuje

III. Vyjádření žalovaného a replika žalobce

7. Žalovaný ve svém vyjádření uvedl, že Velitel CSTT Brno (Vojenského zařízení 4680 Brno) jako správní (služební) orgán prvního stupně projednával přestupek na základě přípisu Vojenské policie Olomouc, č. j. STČ 93/30-20/2008-3493 ze dne 22. 5. 2008 – odevzdání věci ke kázeňskému projednání. Vojenská policie Olomouc se věcí zabývala na základě trestního oznámení na žalobce ve věci nesplnění rozkazu, které podal mjr. Ing. V. C. dne 19. 3. 2008 na základě skutečnosti, že žalobce dne 14. 3. 2008 nesplnil jím vydaný ústní rozkaz vést pořadový nácvik dne 14. 3. 2008 v době stanovené denním řádem a pořadový nácvik neřídil. Policejní orgán dospěl k závěru, že žalobci bylo prokázáno, že protiprávním jednáním formálně naplnil znaky skutkové podstaty trestného činu neuposlechnutí rozkazu.
8. K námitce žalobce, že byl rozkaz vydán poté, co byl více jak třináct hodin ve službě, aniž by mezi jednotlivými směnami měl dostatečně dlouhou přestávku, žalovaný uvedl, že dne 12. 3. 2008 šlo pouze o nácvik bojové pohotovosti, navíc byl tento nácvik v plánu útvaru, provedení nácviku předcházelo poučení celého útvaru o jednotlivých bodech nácviku, nebyla požadována práce přesčas, proto byla stanovena úprava pracovní doby od 5:00 hodin do 7:00 hodin rozkazem velitele. Žalobci bylo telefonicky sděleno dne 11. 3. 2008 ve 24:00 hodin svolání „Skupiny velení“ s časem pohotovosti na pracovišti dne 12. 3. 2008 v 6:00 hodin, tedy argument, že se žalobce domníval, že se jedná o vyhlášení bojové pohotovosti, je irelevantní, neboť žalobce potvrdil převzetí a pochopení signálu. Všichni příslušníci útvaru přicházeli na pracoviště od 6:00 hodin. Nácvik bojové pohotovosti byl ukončen v 12:00 hodin, nařízená aktivita nácviku byla v časovém období od 5:00 hodin do 12:00 hodin dne 12. 3. 2008 a nikdo po žalobci nepožadoval, aby se dostavil v 2:30 hodin na pracoviště, kde po příchodu ve své kanceláři odpočíval a nevyvíjel žádnou činnost.
9. Ústní rozkaz byl vydán po skončení nácviku bojové pohotovosti mjr. Ing. V. C. za přítomnosti přímého nadřízeného žalobce kpt. Ing. P. P. Rozkaz byl vydán v souladu se Zákl-1. Tvrzení žalobce, že neměl dostatek času na přípravu je účelové, žalobce měl čas na přípravu zbytek pracovní doby dne 12. 3. 2008 a celý následující den. Mjr. Ing. V. C. odmítl vydat písemný rozkaz podle čl. 10 bodu 68 základního řádu z důvodu, že žalobce neupozornil na žádnou překážku, která by mu bránila ve splnění rozkazu, ani na vznik možné škody, která by mohla vzniknout splněním rozkazu. Žalobce nejen vydaný rozkaz vést pořadovou přípravu dne 14. 3. 2008 v době od 7:10 hodin do 7:30 hodin nesplnil, ale dokonce se dostavil do zaměstnání opožděně tak, že pořadovou přípravu za něj musel vést mjr. Ing. V. C.
10. Žalovaný dále upozornil, že nešlo o nijak nestandardní rozkaz. Právě pořadová příprava a její vedení je pro vojáka s několikaletou praxí, jakou měl v době vydání rozkazu žalobce, je právě tím úkolem jednoduché povahy, k jehož splnění stačí pouhý ústní rozkaz. Znalost pořadové přípravy a jejího je jednou z podmínek zdárného absolvování vstupní „Základní přípravy“ u každého příslušníka Armády ČR, kdy po jejím absolvování jsou tyto znalosti dále pravidelně prohlubovány u mateřských vojenských útvarů nebo zařízení. Žalobci bylo

vysvětleno, že pořadová příprava je základním druhem přípravy a nespadá do kategorie odborné přípravy, která je prováděna ve prospěch cvičících jednotek, ale že se jedná o získávání osobních, základních dovedností každého vojáka.

11. S ohledem na výše uvedené žalovaný soud navrhl, aby žalobu jako nedůvodnou zamítl

IV. Posouzení věci soudem

12. Krajský soud přezkoumal v mezích žalobních bodů (§ 75 odst. 2 věta první zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, dále jen „s. ř. s.“) napadené rozhodnutí žalovaného. Při přezkoumání rozhodnutí vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správních orgánů (§ 75 odst. 1 s. ř. s.) a dospěl k závěru, že **žaloba není důvodná**. O žalobě soud rozhodl bez nařízení jednání v souladu s § 51 odst. s. ř. s.
13. Úvodem soud předesílá, že kvalita žaloby předurčuje kvalitu rozhodnutí soudu; řízení před správními soudy je ovládáno zásadou dispoziční. Je-li tedy žaloba kuse zdůvodněna, je tak předurčen nejen rozsah přezkumné činnosti soudu, ale i obsah rozsudku soudu. Soud není povinen ani oprávněn domýšlet argumenty za žalobce.
14. Podstatou nyní řešené věci je otázka, zda nevydání písemného rozkazu, o který žalobce svého nadřízeného žádal, vylučuje odpovědnost žalobce za neuposlechnutí rozkazu, jelikož žalobce tvrdí, že nesprávně pochopil podstatu rozkazu, který nespadal do jeho běžné pracovní činnosti.
15. Podle § 51 odst. 1 zákona o vojácích z povolání platí, že „[k]ázeňským přestupkem se rozumí zaviněné jednání, které je v rozporu s právními předpisy nebo vojenskými řády, předpisy a rozkazy, není-li trestné podle trestního zákona.“
16. Z uvedeného ustanovení vyplývá, že kázeňským přestupkem je zaviněné jednání, které je v rozporu s právními předpisy nebo vojenskými řády, předpisy a rozkazy, pokud nenaplní skutkovou podstatu trestného činu dle trestního zákoníku. Odpovědnost za přestupek je vymezena jako odpovědnost za zavinění, přičemž postačuje zavinění z nedbalosti (srov. Skoruša, L., Jílek, L. § 51 [Kázeňský přestupek] In: Skoruša, L., Daněk, J. aj. Zákon o vojácích z povolání: Komentář [Systém ASPI]. Wolters Kluwer). Přestupek může pachatel spáchat svým alespoň nedbalostním konáním nebo opomenutím.
17. Dle čl. 64 Zákl-1 je rozkaz „projev vůle nadřízeného, jímž se podřízenému závazně ukládá určitá povinnost s údaji nezbytnými k jeho splnění. Rozkaz musí obsahovat úkol, stanovenou dobu splnění a výčet sil a prostředků určených pro jeho splnění. Musí být stručný a jasný. Ten, kdo ho vydal, musí vytvořit podmínky pro jeho splnění a je povinen se osobně nebo prostřednictvím svých podřízených přesvědčit o jeho přesném a správném splnění.“.
18. Ustanovení čl. 65 Zákl-1 praví, že „[r]ozkazy vydávají nadřízení podřízeným buď přímo, nebo služebním postupem, ústně nebo písemně. Voják, který dostal ústní rozkaz a pochopil ho, odpoví „PROVEDU.“ a potom rozkaz splní. Je-li nutno se přesvědčit, zda podřízený rozkaz správně pochopil, uloží mu nadřízený, aby jej stručně zopakoval. Voják je povinen hlásit plnění rozkazu svému nejbližšímu nadřízenému, a splnění rozkazu hlásí tomu nadřízenému, který rozkaz vydal.“.
19. Dle čl. 68 Zákl-1 pak platí, že „[d]omnívá-li se voják, že rozkaz nadřízeného je v rozporu s právními normami a nadřízený nezná nebo nepředpovídá překážky, které brání splnění rozkazu, nebo neví, že by splněním rozkazu vznikla škoda, podřízený je povinen ho na to upozornit. Trvá-li nadřízený přesto na splnění rozkazu, musí podřízený rozkaz splnit.

V takovém případě má podřízený právo si vyžádat potvrzení rozkazu písemně. Podřízený je povinen odepřít splnění rozkazu, jestliže by jeho splněním spáchal trestný čin. Tuto skutečnost hlásí neodkladně nejbližšímu nadřízenému.“

20. Rozkaz tedy představuje základní prostředek řízení ozbrojených sil a oprávnění k jeho vydání vyplývá ze vztahů nadřízenosti a podřízenosti, které jsou typické pro ozbrojené síly a bezpečnostní sbory. Rozkazem může nadřízený ukládat podřízeným povinnosti pouze v oblasti, ve které je jim nadřízený, a jen v rámci zmocnění právními normami. Rozkazem nelze ukládat úkoly nesouvisející s úkoly ozbrojených sil nebo bezpečnostního sboru. Rozkazem nadřízený ukládá podřízenému konkrétní povinnost něco vykonat nebo se určitého jednání zdržet. Vztahuje se na konkrétního podřízeného, který je povinen rozkaz splnit přesně a včas – v termínu rozkazem určeném nebo z něho plynoucím.
21. Z podání účastníků má soud mezi stranami za nesporné, že se vydaný rozkaz týkal povinnosti řídit nácvik pořadové přípravy [ve smyslu čl. 5 Cvičebního řádu ozbrojených sil České republiky (dále jen „Zákl-2“)], jehož náplní mělo být téma „cviky beze zbraně“ (dle hlavy 2 Zákl-2).
22. I kdyby, jak žalobce tvrdí, nespadlo řízení pořadové přípravy do běžné pracovní činnosti žalobce, šlo o rozkaz související s úkolem ozbrojených sil. Žalobce byl povinen dle čl. 35 písm. d) Zákl-1 se seznámit s vojenskými předpisy, které se svým obsahem týkají výkonu jeho vojenské činné služby. Mezi tyto předpisy lze bez větších pochybností zařadit právě a zejména Zákl-1 a Zákl-2, kde jsou činnosti, k nimž byl rozkazem povinen, vymezeny. Nelze proto souhlasit s žalobce, že by šlo o rozkaz, který by se jakkoliv vymykal standardním povinnostem vojáka z povolání, resp. konkrétně jeho činnosti.
23. V podstatě jediné žalobní námitce žalobce namítá, že nemůže být odpovědný za spáchání kázeňského přestupku spočívající v neuposlechnutí rozkazu nadřízeného, jelikož nadřízený na jeho žádost nevydal rozkaz písemně.
24. Z citovaných ustanovení Zákl-1 vyplývá, že podřízený je povinen rozkaz velitele splnit vždy, s výjimkou případu, kdy by provedením rozkazu spáchal trestný čin. Podřízený je tedy povinen splnit rozkaz i tehdy, pokud žádá o jeho vydání v písemné podobě, kterému není vyhověno.
25. Soud proto nepřisvědčil námitce žalobce, že by jeho odpovědnost za kázeňský přestupek vylučovala skutečnost, že nebyl rozkaz, kterému žalobce nerozuměl, vydán písemně. Žalobce z ústního rozkazu musel být minimálně obeznámen s tím, kdy a kam se má dostavit. Žalobce si tak musel být vědom, že pokud se v čase konání pořadové přípravy ani nedostaví na místo jejího konání, tak se dopustí neuposlechnutí rozkazu. Jinak by mohla být hodnocena situace, pokud by se k pořadové přípravě dostavil, ale z ústního rozkazu mu nebylo například jasné, jakým způsobem má být konkrétní pořadová příprava vedena. Navíc v odvolání žalobce uváděl, že rozkaz neprovedl z důvodu, že nevěděl, zda stále trvá, nikoliv, že by nepochopil jeho podstatu.
26. Jak již bylo naznačeno, ve věci postačovalo zavinění z nedbalosti, nemusel zde tedy být dán úmysl. Nadto soud opakuje, že se domnívá, že znalost pořadových cviků, včetně cviků beze zbraně, patří k základním znalostem vojáka z povolání a předpokladům fungování prakticky každého vojenského útvaru, pročez je nelze považovat za činnosti vymykající se běžné činnosti nejen žalobce, ale v podstatě jakéhokoli vojáka. To lze přiměřeně vztáhnout i na procvičování těchto dovedností.

27. Nadto soud podotýká, že z rozhodnutí velitele VZ 4680 Brno i žalobou napadeného rozhodnutí plyne, že policejní orgány konstatoval naplnění formální stránky trestného činu neuposlechnutí rozkazu (přípis Vojenské policie Olomouc ze dne 22. 5. 2008, č. j. STČ 93/30-20/2008-3493 – odevzdání věci ke kázeňskému projednání); tím z povahy věci byla značně omezena možnost služebních orgánů, jak o věci rozhodnout. Namísto je zdůraznit i jistou specifickou rozhodnutí o kázeňských trestech, na které nelze klást nároky srovnatelné s rozhodnutími správních orgánů nebo soudů, neboť v kázeňském řízení vystupuje významněji požadavek na flexibilitu rozhodování, v tomto konkrétním případě snahu udržovat pořádek a kázeň v armádě (srov. přiměřeně usnesení Ústavního soudu ze dne 21. 10. 2008, sp. zn. I. ÚS 1785/08, dostupné z <http://nalus.usoud.cz>).
28. Krajský soud v Brně pro úplnost dodává, že o věci rozhodoval za situace, kdy od spáchání předmětného přestupku uplynula delší doba a mezitím byl příslušný správní spis skartován (viz vyjádření žalovaného k žalobě); Krajský soud v Brně tak rozhodoval toliko na základě dochovaných písemností, přezkum věci však dle jeho názoru zůstal zachován. Časový odstup mezi vydáním napadeného rozhodnutí a rozhodováním zdejšího soudu, jakož i neexistenci správního spisu v originále, přitom nelze vytýkat ani jednomu z účastníků řízení. Zdejší soud si je vědom, že tato situace byla způsobena pochybením – nesprávným postupem – Městského soudu v Brně, který soudní spis věci se týkající nesprávně založil (viz např. usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 18. 2. 2020, č. j. 15 Co 281/2019-65) v rámci řízení o žalobě, kterou žalobce původně podal právě k Městskému soudu v Brně v roce 2008.

V. Závěr a náklady řízení

29. Na základě výše uvedeného soud žalobu dle § 78 odst. 7 s. ř. s. zamítl, neboť není důvodná.
30. O náhradě nákladů řízení soud rozhodl podle § 60 odst. 1 s. ř. s., podle něhož nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Žalobce ve věci úspěch neměl (žaloba byla jako nedůvodná zamítnuta), a nemá proto právo na náhradu nákladů řízení.
31. Žalovanému správnímu orgánu, kterému by jinak jakožto úspěšnému účastníku řízení právo na náhradu nákladů řízení příslušelo, náklady řízení nad rámec jeho běžné administrativní činnosti nevznikly, pročež mu soud náhradu nákladů řízení nepřiznal.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Brno 31. ledna 2022

JUDr. Zuzana Bystřická v.r.

předsedkyně senátu